

KUSTBON

== Tidning för svenskarna i Estland ==

Arg. II.

Onsdagen den 2 juli 1919.

№ 11.

Redaktionens adress: Reval, Riddaregatan 3.

Våra skolor.

De flesta av våra svenska landsmän äro nog på det klara med, att vår folkbildning står lågt, att vi blivit långt efter stamfränderna i Sverige och Finland, ja, i flera hänseenden också efter grannarna esterna. Allmänt erkännes också behovet efter upplysning såväl för det uppväxande släktet som för fullvuxna.

Att vår folkbildning i allmänhet och folkskolorna i synnerhet blivit efter, skyller man oftast med all rätt på ryska skolsystemet, som lade huvudvikten på inlärandet av ryska språket, under det modersmålet och övriga allmäntbildande ämnen behandlades i högsta grad styvmoderligt. Trots det är vårt svenska folk självt dock till stor del skulden till sin efterblivenhet. Med beklagligt få undantag har man bevisat skolän och dess behov största likgiltighet, i många fall t. o. m. ansett skolan för ett nödvändigt ont och försökt komma från plikterna gent emot densamma så billigt som möjligt. Ja, för dessa otroligt små omkostnader, man ägnat skolan, kunde man ej begära bättre resultat. Hur var det t. ex. vid val av lärare? Oftast sannskyldiga auktioner, då den minst fordrande antogs utan att avseende fästes vid dennes bildningsgrad eller lämplighet som uppfostrare. Utan betänkande avgjordes valet till dennes förmån, som begärde 5 rubel mindre i lön. Och ännu anno 1918, då frågan om staten eller kommunen skulle avlöna läraren var oavgjord, togos vid val av lärare dylika och ännu sämre bevekelsegrunder med i räkningen. Kan man för en lön, som understiger en köksas eller bondrängs, få lärare, som med framgång skulle befordra folkbildningens sak? Klart, att män med högre bildning, hur gärna de än velat

offra sina krafter i upplysningens tjänst, voro nödsakade söka sig andra plaster. Och så gick det som det gick. Nu har staten åtagit sig lärarnes avlöning, men mycket beror ännu på kommunerna själva, om våra skolor skola få lämpliga lärarekrafter. Hur se t. ex. våra skolhus ut? Med få undantag äro de de tydligaste bevis på bristande intresse för såväl egna barns som lärares välbefinnande. Ordspråket: „Säg mig, med vem du umgås, och jag skall säga dig, vem du är,” kunde ändras ungefär så här: „Visa mig edra skolhus, och jag skall säga eder, hur eder bildning är.“ Gudi klagat, svenska skolhusen tala ej till våra landsmäns förmån. —

För dem av våra landsmän, som säga sig hava intresse för folkbildningens höjande, återstår att med gärningar bevisa allvaret av sina ord.

Ord utan gärningar — är död.

Joel Nyman.

Vårt svenska språk.

Med en hälsning till alla svenskar i förskingringen.

De första ord, vårt öra nått,
som en älskad moder oss lärde;
det första språk, vi tälja förmått,
är det som föder till arvelotti
och egendom oss beskärde.

Vår faders och moders språk, det må
oss städse följa på färden.
Varthän vi vandra, varthän vi gå,
vårt modersmål vi icke få
förgäta och glömma i världen!

Du irrar vida å främmande jord,
där längtan ger tanken vingar . . .

då när dig en stämman... du lyssnar... ett ord —
det är som en hälsning från hemmet i nord,
det ljukt för ditt öra klingar.

Reval i maj 1919.

n:r 29 P—n.
Furir vid Svenska kåren.

Författaren till ovanstående lilla poem tillhörde svenska kåren, som numera är upplöst. Själv låg författaren, som intresserar sig för „Kustbon“, då ovanstående skrevs, på sjukhuset Juhkenthal numera på Imastu sjukhus vid Taps och vore tacksam för svenska böcker och tidningar.

Redaktionen.

Svenska — Estland.

Reval. Söndagen den 15. juni d. å. voro svensk-finska St. Mikael församlingens medlemmar samlade i svenska skolan, Riddaregatan 3, i och för val av kyrkorådsmedlemmar. Närvarande voro 42 röstberättigade församlingsmedlemmar.

Mötet leddes av svenskarnes representant vid nationalförsamlingen herr H. Pöhl, som närmare upplyste om den nya av den Temporära Rege- ringen den 15. april d. å. antagna ev.-luth. kyr- kolagen samt om de nya åliggandena för för- samlingen.

Valda blevo följande 16 kyrkorådsledamoter : f. d. statsrådet H. Pöhl, hr. H. Blees, direktör O. Ingman, konsul E. Gahlbäck, herrarna A. Strandberg, E. Ambrosen, J. Klanman, Chr. Pisa, handl. K. Berg, A. Grönholm, K. Solin, M. Westerblom, A. Boman, fröknarna M. Pöhl, D. Pettersson och hr. A. Österblad samt följande 12 kandidater : herrarna A. Kühn, A. Schmidt, L. Berg, fru R. Beipman, hr. J. Strandberg, fröken B. Berg, sjöman K. Berg, herrarna G. Berg, V. Berg, Th. Holm, M. Ihrman, och F. Kühn.

Runöborna erhålla hjälp från Sverige. Estniska konsuln hr. Posti, Stockholm telegraferade till Livsmedelsministeriet i Reval, att Sverige ämnar skänka Runöborna: 3000 kg. socker, för 400 kr. tobak, 5 säckar vetemjöl, 1 fat petroleum och 30 ullkardor.

Hapsal. F. n. pågår det pedagogiska sommarkurserna för lärare i Hapsal. Bland delta- garne finns det över 10 svenskar, och är det meningen att för deras räkning anordna föreläs-

ningar i svenska språket, i den moderna svenska litteraturen m. m. För ändamålet har pastor Lord rest till Hapsal.

Krigsbarn till Sverige. Svenska Röda korset har föranstaltat krigsbarnverksamhet. Även från Estland ha den 27. juni 113 fattiga barn, däribland 20 barn ur Revals svenska församling, i åldern 8—15 år, rest över till Sverige för att vårdas och vistas där under den svåra tiden.

Ur Svenska Odlingens Vänners protokoll.

S. O. V. Ormsöavdelning hade 3:dje dag påsk anordnat allmänt möte i Huilo folkskola. Lokalen var fylld till trängsel. Nya medlemmar mottogos och årsavgifter inkasserades . . . Programmet upptog, förutom inledande föredrag om bildningens betydelse, uppläsningar samt förevisning av skioptikonbilder (dimbilder). — Bland annat beslöts anordna auktion till förmån för öns bibliotek. Avdelningens medlemsantal överstiger 60-talet.

Joel N—n.

Politiska nyheter.

Ur Estniska Högkvarterets rapporter.

Den 28 juni. I riktningen Porhov blevo fiendens anfall på byn Rjabovo tillbakavisade.

I riktningarna Ostrov och Reshitsa spanärverksamhet.

I riktningen Dünaburg söder om Treppenhofs station intogo de under oss stående lettiska trupperna godset Neuhof o h tillbakavisade fiendens anfall vid byn Staledsenek.

I riktningen mellan Insjöarna Jengel och Grossveiser pågå häftiga strider med tyska lantvärnet.

Enligt ryska Nordamöns stabsmeddelanden:

I riktningen Gatschina lämnade delar av ryska Nordarmén till följd av fiendens påtryckning byarna Kernevo, Kaskovo och Muratovo.

I riktningen Ostrovo blev fiendens anfall vid byn Rjabovo tillbakavisad.

Som av ovanstående rapporter framgår och även enligt andra meddelanden är ställning en på ryska fronten oförändrad.

Kriget i Lettland mot tyska lantvärnet har varit mycket framgångsrikt för oss. Riga hotas och enligt ett annat rykte ha esterna redan intagit nämnda stad. Tyska lantvärnets operation tycks snart vara likviderad. Needras regering söker ånyo vapenvila med esterna.

Strödda meddelanden.

Vad världsfreden beträffar, så har tyska fredsexpeditionen rest till Versailles. Fredens under-tecknande skulle försiggå den 28 juni, men det ser ännu si och så ut med fredssaken, ty folket i Tyskland vill mycket ogärna gå in på de hårda villkoren, ehuru regeringen är illa tvungen att skriva under fordringarna.

Vi meddela följande enligt „Aftonbladet“:

Ett världsminnesmärke över den slutliga freden. På danskt initiativ planerar man att samtidigt med fredsslutet efter underhandlingar med ledande personer över hela världen igångsätta en världsinsamling till förmån för uppförande av ett minnesmärke över den slutliga freden. Såsom ett sådant minnesmärke, vilket skulle kunna ge uttryck för mänsklighetens gemensamma glädje över det återinförda fredstillståndet och för känslan av hopp om en varaktig fred på jorden, föreslås katedralen i Reims, vilken man har för avsikt att med franska regeringens tillstånd reparera för de penningar, som insamlats i olika delar av världen.

I Viks (Hapsal) krets bestraffas lönnbränneri och lönkrögeri. Bötesumman utgör 48.000 mk. Även en person från Nuckö får böta 1000 mk. Må det tjäna som en varning för alla som hängiva sig åt denna skamliga affär.

Sverige och Finland.

Sommarkurser i Uppsala 15—28 aug. Akademiska sommarkurser hållas instundande sommar i Uppsala och börja den 15 augusti samt avslutas den 28 augusti.

Riksdagsupplösning i Sverige.

Stockholm, 21 juni. Konungen har i konselj på fredagen förordnat om upplösning av första kammaren och nya val senast den 20 juli. Statsministern tillkännagav i konseljen, att urtima

riksdag kommer att inkallas för behandlig särskild av frågorna om spannmålsregleringens avveckling, provisoriska ändringar i värnpliktslagen samt lagstiftning om normalarbetsdag i industrin. Socialdemokraten uppger, att urtima kommer att samlas den 4 augusti.

Den nya massamnestien i Finland.

Helsingfors. Enligt förkludande har regeringen i princip avgjort amnestifrågan sålunda, att de till Murman förrymda finska röda få återvända till Finland. Vidare skola från fånglägren frigivas 4000 röda finnar. I fånglägren bli kvar högst 2000, som gjort sig skyldiga till mordbrand och andra dylika brott.

Jordbrukareorganisationen i Finland.

„Vidar“ skriver för den 31 mars d. å.

I Österbottens svenska bygder har man redan ett bondeförbund, i finnbygderna ett agrarförbund, och nu senast har i Nylands svenkbygder bildats ett småbrukareförbund hvilket vill verka för det fria jordarbetets moraliska och materiella understödjande och sammansluta alla dem, som bruka sin jord företrädesvis med eget och de sinas arbete Ekonomiskt skall organisationen stödja medlemmarna genom att underlätta afsättningen af produkter och hindra glupska mellanhänder att tillskansa sig hufvudparten af deras mödors lön. Den skall se till, att den mindre jordbrukarens röst må bli hörd i allmänna angelägenheter, ej endast affärsmäns, tjänstemäns och arbetares. Den skall bilda ett led i fronten för det fria arbetets försvar å ena sidan mot industrialismens sträfvan att i sig uppsluka allting, å den andra mot socialismens och arbetarrörelsens försök att tyrannisera allt och alla. Den skall, med ett ord, bli den fria jordbrukarens stöd i hans strävanden att fritt och framgångsrikt få utöva sin ädla näring.

Officiella meddelanden.

Förordning antagen av den Temporära Regeringen den 15 april 1919.

(Publicerad i „Regeringsbladet“ № 28/29).

Tillfällig förordning för de ev.-lutherska församlingarnas självstyrelse.

§ 1. Självstyrelsens institutioner i varje enskild luthersk församling utgöres av: a) den allmänna stämman, b) rådet och c) styrelsen.

§ 2. I den av församlingsmedlemmar sammansatta allmänna stämman äga alla av båda könen konfirmerade medlemmar, som fyllt 20 år, minst ett år stått i församlingens kyrkobok, ordentligt erlagt sina utskylder till församlingen och som icke berövats valrätten genom de lokala självstyrelseinstitutionerna, med rösträtt deltaga.

§ 3. Den allmänna stämman sammankallas minst en gång årligen enligt av rådet fattat beslut eller på av minst 100 röstberättigade medlemmar framställd önskan.

Meddelandet om inbjudning sker av pastorn i kyrkan tre söndagar före sammanträdet. Vidare utställes ett skriftligt meddelande vid kyrkan. I meddelandet bör tiden, rummet och dagordningen för sammanträdet samt 2 § innehåll noga angivas. Mötet öppnas av rådets ordförande, varpå mötets ledare och protokollförare väljas.

Anmärkning: Åtgärder för första sammankallande, bestämmande av tiden, rummet och dagordningen för mötet vidtagas av f. d. råd, konvent eller kollegium; men där, varest sådana institutioner ej funktionera, vidtagas dessa åtgärder av kyrkoförmyndarrådet tillsammans med prästen. Varest också präst saknas får prosten eller av honom utnämnd adjunkt tillsammans med kyrkoförmyndarrådet sköta om sammankallandet enligt ovan angiven ordning.

§ 4. Församlingens allmänna stämma är beslutför, om $\frac{1}{10}$ av hela församlingens medlemsantal, där deras antal ej överstiger 2000, är närvarande. I församlingar, där medlemsantalet överstiger 2000, lägges tillg rundtalet (200) 40 på vart följande helt tusen ända till tiotusen och 20 på varje tusen över tiotusen. Beslut fattas med enkel röstpluralitet. Valen äro slutna. Mötesprotokollet undertecknas av mötesledaren, protokollföraren och minst 3 medlemmar, som därtill utsetts av mötet.

Anmärkning: Om det sammankallade allmänna mötet har blivit inställt till följd av att ett allför litet antal medlemmar infunnit sig, så är nästa möte oaktat de infunna medlemmarnas antal beslutfört, om det förut blivit anmäld.

§ 5. Till den allmänna stämmans åligganden

höra: val av präst, klockare, råd och revisionskommittèmedlemmar jämte deras kandidater samt andra nödiga representanter och sändebud, stadfästande av redogörelser och budgeter, förvärvande, avyttrande och förpantande av fastigheter enligt i kyrkolagen förutsett medgivande, fastställande av församlingsmedlemmars medlemsavgifter, kyrkodagsverkens (orjuste) omtaxering till penningavgifter samt behandling av andra av rådet föreslagna viktiga frågor angående församlingens liv, kyrkan och dess institutioner.

Anmärkning 1: Val av präst, klockare ävensom förvärvande, avyttrande och förpantande av fast egendom samt uteslutande av medlemmar ur rådet (§ 10) beslutes med $\frac{2}{3}$ röstpluralitet av de närvarande medlemmarna.

Anmärkning 2: Den allmänna stämmans beslut samt val kunna under loppet av två veckor överklagas vid konsistoriet.

(Fortsättning.)

Brevlåda.

Till våra ombudsmän. Redaktionen skulle härmed vilja be våra ombudsmän hava vänligheten tillvarataga alla nummer av 1918 och 1919 års „Kustbon“, som icke åtgått, och vid tillfälle insända dem till oss. Redaktionen.

Prenumerara på

KUSTBON,

Estlands svenskarnes egen tidning, som utkommer en gång i veckan.

Prenumerationen å tidningen sker hos redaktionen, Riddaregatan 3, Reval, i bygderna hos ombudsmännen och i Sverige hos skriftställare J. Blees, David Bagaresgatan 10, Stockholm.

Priset på „Kustbon“ är i Estland och Finland Mk. 1:50 pr. månad i Sverige Kr. 0:75 pr. månad, postarvodet i båda fallen inberäknat. Dessom redan betalt Mk. 4:50 få tidningen till den 1 augusti 1919.

Sprid tidningen, samla prenumeranter, sälj lösnummer. Redaktionen.

enligt socialismens uppfattning kapitalismens produktionsmedlens befintlighet i privat ägo är grundorsaken till det sociala nödläge, för hvilket man vill råda bot genom socialisering. Men vid närmare eftertanke torde det nämnda förhållandet bli förklarligt nog.

Socialismen hävdar ju den satsen, att den ekonomiska utvecklingen med naturnödvändighet leder till smådriftens undergång. Man konstaterar, att handtverkerier och småaffärer öfverallt måste vika för de stora företagen, och lever i den förhoppningen, att samma lag skall visa sig verklig beträffande jordbruket, d. v. s. att de mindre och medelstora jordegendomar skola sammanlösas till stora domäner för att omsider, liksom alla andra företag, bli statlig eller kommunal egendom.

Det kan icke förnekas, att utvecklingen på vissa områden synes gå i den av socialisterna utpekade riktningen. Bolagsväsendet har vunnit allt större utbredning, och industriella företag, t. ex. socker- och glasbruk m. fl., förenas till truster, under det hos de penninginrättningar, som benämnas banker, en stark tendens (strävan) till sammanslutning och kapitalets ackumulation (förstärkning) förmärkes.

Hvaraf kommer sig detta? För kapitalisterna är det tydligen utsikten till större vinst, som loc-

parterna därigenom anse sig främja sina egna intressen. Kapitalisten tar vinsten för ögonblicket, och socialisten väntar den i framtidssamhället.

På jordbrukets område har emellertid utvecklingen ej velat följa de socialistiska riktlinjerna. Tvärtom har en avgjord tendens till småbrukets utbredning gjort sig märkbar, och går det för framtiden i samma riktning, då är socialismen på en avgörande punkt tillbakavisad. Om vi därför anse den socialistiska samhällsordningen, som på senaste tiden ryckt oss hotande nära, för en mänsklighetens och kulturens olycka, då måste vi också av all makt främja jordbruket och särskildt arbeta för det mindre jordbrukets utveckling. Ty detta löper minst risk att industrialiseras och kan alltså bäst stå emot den dubbla fara, som hotar från kapitalismen och socialismen.

Så många medborgare som möjligt borde äga en bit af landets jord, ty denna binder sin odlare med kärlek vid hembygden och fosterlandet. Naturligtvis är det önskvärdt, att fördelaktig kredit beredes åt lämpliga personer, som vilja ägna sig åt landmannens yrke. Men bäst vore dock, om större sparsamhet öfverraelt iakttogs och kapitalbildningen på så sätt främjades. Förr i tiden kunde en tjänare lägga undan något af sin lilla

Sverige och Finland.

En ny kontingent krigsbarn från Reval

har nu anländt till Stockholm. Därom skriver Stockholms-Tidningen: Kl. halv 5 på lördagsmorgonen den 28 juni ankom sålunda från Reval den estniska ångaren Kalewipoeg med 110 barn ombord. Skaran utgjordes av svenska, ryska, estniska och lettiska krigsbarn. En del av barnen faller på Stockholmsdistriktets lott, andra gå till Uppsala och en tredje del till Örebro.

Barnen äro i ålder mellan nio och femton år. Det tog en god stund, innan man blev färdig med tullvisitationen och barnens indelning i grupper. De första, som kunde lämna båten, voro Stockholmsbarnen, vilka i de flesta fall omedelbart omhändertogs av sina respektive sommarvärdar, som infunnit sig vid kajen. Vid 11-tiden kunde även Örebro- och Uppsala-barnen gå i land för att med med förmiddagstågen fortsätta färden till sina respektive bestämmelseorter.

sammankallar allmänna stämman. Församlingens röstberättigade medlemmer kunna även själva uppställa kandidater, som svara mot fordringarna i § 8. Ett dylikt skriftligt förslag till styrelsen, första gången till den institution, som sammankallar mötet, måste vara försett med 10 underskrifter och inlämnas icke senare än en vecka före valen.

§ 8. Passiv valrätt äger varje församlingsmedlem, som svarar mot de i § 2 nämnda fordringarna och fyllt 25 år.

§ 9. De valdas namn meddelas församlingen söndagen efter valen. Om någon medlem icke antager ledamotsskapet eller träder tillbaka, så träder i hans ställe den kandidat, som vid valen erhöi de flesta rösterna, och får han bekläda ledamotsskapet på så lång tid, som den förre medlemmen var vald.

§ 10. Ledamot, som vid skötandet av sina åligganden är oordentlig samt visar sig skadlig för kyrklig verksamhet, entledigas av allmänna stämman på förslag av rådet. I hans ställe träder den kandidat, som erhållit de flesta rösterna.

lön och samla en sparpenning för kommande behov vid bosättningen och anskaffandet af ett eget hem. Den seden hör till de bortlagda för våra dagars tjänstefolk och arbetare. De skulle finna det löjligt och orimligt, om någon ville förmå dem att emellanåt sätta in en sådan småmula som några få kronor i bank. Nej, lönen förbrukas samvetsgrant (åtskilligt går till nöjen och onödigt bjäfs), och då året är slut, står tjänaren, och arbetaren där lika fattig som vid dess början. Men det måste medgivas, att de ej heller ha några goda föredömen i fråga om sparsamhet bland de socialt och ekonomiskt bättre lottade. Här är platsen för den enskilde att börja en stor reform. Män och kvinnor, som inse sparsamhetens stora betydelse, borde känna det som en plikt att genom ord och eget godt exempel mana till sparsamhet. Hem och skola i förening borde verka för väckande af intresse och kärlek för jorden och dess odling. Litteraturens män och kvinnor kunde lämna god hjälp i angivna riktning, om de mera än hittills i sina arbeten skildrade landtlifvet så, att dess företräden verkligen komme till sin fulla rätt. Men kraftigast fostrande skulle det nog verka, om unga, bildade män och kvinnor fördomsfritt och modigt gingo i spetsen för en rörelse „till landsbygden“ genom att ägna sig åt ett yrke, som egentligen är det sundaste, ädlaste och nyttigaste af alla — jordbruket.

Endast genom den mänskliga viljans fria verksamhet kan det ådagaläggas, att socialismens teori om den ekonomiska utvecklingens naturnödvändighet är falsk och ensidig.“

Svenska — Estland.

Reval. Söndagen den 6 juli, kl. 5 e. m. sammanvigdes i svenska kyrkan i Reval löjtnant Waldemor Olsson, hemma från Sverige, med fröken Lydia Kask härstädes. Herr Olsson, som varit med i Estlands frihetskamp, ämnar nu nedslå sina bopålar i Reval, där han även funnit sin ledsagarinna. Vi hälsa de nygifta hjärtligt välkomna som en ny länk i Svenska — Estlands samhällskedja!

Politiska nyheter.

Ställningen på fronterna är i det stora hela oförändrad. Det förefaller, som om vapenbraket så småningom överallt skulle börja upphöra, och fred äntligen bli rådane på jorden. Tyska freds-expeditionen har den 28 juni i Versailles tecknat under fredsvilkoren, och därmed tycks nu världsfreden vara tryggad. Även kriget mellan tyska lantvärdet och esterna har på de allierades förmedling upphört och vapenvila införts.

I kriget mot det baltisk-tyska lantvärdet ha esterna visat sig synnerligen tappra och ivriga. Den estniska pressen fördömer de baltiska tyskar-nes uppträdande mycket hårt, isynnerhet „Sotsialdemokrat“ ropar på hämnd mot dessa våra „arvsfiender“ (som de kallas i estniska pressen). Det talas ofta om „helig harm“ samt „ett heligt och rät vist hat“ m. m. Detsamma får man även höra från en del Estlands svenska orter och kre-sar. Medgivas måste, att en stor del även av våra svenskar har haft orsak nog att klaga över långa tiders herremannaförtryck, även om deras misshandlande icke varat lika många århundraden som esternas.

Vi måste här på anhållan införa följande såsom efterspel till kriget i Lettland. — Farbror Svenske skriver under rubrikan „Våra nya fiender“:

„Den baltiska adeln, som i århundraden plågat och misshandlat vårt folk, har nu öppet förklarat oss krig. Nej, krig har den ej förklarat utan lömskt överfallit oss bakifrån, då vi med en sista kraftansträngning drevo de röda våldsmännen över hembygdens gränser. Vad var orsaken till deras nesliga dåd? Den att vår folkvalda regering beslutit frantaga dem deras företräden, göra dem lika alla andra människor och, huvudsakligast, giva menige man tillfälle få egen torva skapa sig ett eget hem bliva oberoende av deras nåd och onåd. Man kunde väntat, att våra adelmän i 20-de århundradet själva borde insett det orätta i sina privilegerade förhållanden, det ovärdiga i att göra medmänniskors tillvaro odräglig att de frivilligt, till följd av sin höga bildning, på förmånliga villkor, överlätit delar av sina ofantliga gods till jordbehövande, satt en ära uti att använda sina andliga och materiella tillgångar till medmänniskors höjande och lyckliggörande. Men dessa våra herrar synas ingenting ha lärt, ej på verkats av människovänligare tankar. Under fjö-

lärets tyska välde kom deras fäderneärvda sinne- lag klart i dagen. De tvekade ej att tillgripa medel, som begagnats under livegenskapens dagar. Nu, då vår regering och folkrepresentation vill bereda alla en människovärdigare tillvaro, nu tro sig våra adelsmän vara berövade, orätt behandlade, utsatta för massans begär efter deras lagliga egendom. Och vad som nog kännes dem bittrast, är, att de, som i århundraden blivit vana att befalla, se sin minsta önskan vara allmänhetens lag, nu skola böja sig under lagar, som deras förre livegene „uppkomlingarna“, föreskriva. Nej, hellre än förnedra sig så djupt, så ansågo dessa hedersmän för lämpligt att höja mordvapnet mot våra tappra krigare, vilka i månader försvarat hembygden mot de röda, alltså även adelsmännens gods och liv. Mycket kan ett folk fördraga men allt har sina gränser. Där nere på fronten, där våra krigare mött förädaren har mer än en motståndare fått erfaras sanningen av ordet: „Den som griper till vapen, förgås med vapen.“ Vad Estlands självständighet beträffar så meddela telegrammen, att Harmsworth delgivit engelska underhuset, att fredskonferensen ej kommit till något beslut angående Eestis framtida ställning.

Sverige och Finland.

En ny kontingent krigsbarn från Reval

har nu anländt till Stockholm. Därom skriver Stockholms-Tidningen: Kl. halv 5 på lördagsmorgonen den 28 juni ankom sålunda från Reval den estniska ångaren Kalewipoeg med 110 barn ombord. Skaran utgjordes av svenska, ryska, estniska och lettiska krigsbarn. En del av barnen faller på Stockholmsdistriktets lott, andra gå till Uppsala och en tredje del till Örebro.

Barnen äro i ålder mellan nio och femton år. Det tog en god stund, innan man blev färdig med tullvisitationen och barnens indelning i grupper. De första, som kunde lämna båten, voro Stockholmsbarnen, vilka i de flesta fall omedelbart omhändertogos av sina respektive sommarvärdar, som infunnit sig vid kajen. Vid 11-tiden kunde även Örebro- och Uppsala-barnen gå i land för att med med förmiddagstågen fortsätta färden till sina respektive bestämmelseorter.

De unga resenärerna sågo i allmänhet krya ut. På tillfrågan kunde de dock berätta, att man under nuvarande olidliga förhållanden i sitt hemland lider brist på mat. Alla voro glada och tacksamma att få komma till Sverige för att här njuta vila och lugn.

Officiella meddelanden.

Tillfällig förordning för de ev.-lutherska församlingarnas självstyrelse.

Fortsättning fr. föreg. n:r.

§ 6. Rådet består av 10—30 medlemmar, som väljas på det allmänna mötet; dessutom väljas 10—20 kandidater. Före valen fastställas av allmänna mötet rådets medlems- och kandidatantal. Förutom andra äro även prästen och klockaren rådets medlemmar.

Anmärkning: I stora stadsförsamlingar kan det väljas ända till 60 rådsmedlemmar och 30 kandidater.

§ 7. Kandidaterna för val av rådsmedlemmar uppställas redan en månad före valen av rådet självt, och nämligen hälften mera kandidater än det antal medlemmar, som bör väljas. Första gången sker uppställandet av den institution, som sammankallar allmänna stämman. Församlingens röstberättigade medlemmar kunna även själva uppställa kandidater, som svara mot fordringarna i § 8. Ett dylikt skriftligt förslag till styrelsen, första gången till den institution, som sammankallar mötet, måste vara försett med 10 underskrifter och inlämnas icke senare än en vecka före valen.

§ 8. Passiv valrätt äger varje församlingsmedlem, som svarar mot de i § 2 nämnda fordringarna och fyllt 25 år.

§ 9. De valdas namn meddelas församlingen söndagen efter valen. Om någon medlem icke antager ledamotsskapet eller träder tillbaka, så träder i hans ställe den kandidat, som vid valen erhöi de flesta rösterna, och får han bekläda ledamotsskapet på så lång tid, som den förre medlemmen var vald.

§ 10. Ledamot, som vid skötandet av sina åligganden är oordentlig samt visar sig skadlig för kyrklig verksamhet, entledigas av allmänna stämman på förslag av rådet. I hans ställe träder den kandidat, som erhållit de flesta rösterna.

§ 11. Ledamots ämbetstid (tjänstgöring) räcker 3 år. Varje år avgår $\frac{1}{3}$ av medlemmarna och företagas nödiga val.

Första och andra gången avgå medlemmar genom lottdragning, senare bestämmer tjänstetidens längd utträddandet. Avgångna medlemmar kunna ånyo väljas.

§ 12. Rådets uppgift är i allmänhet skötandet av församlingens inre angelägenheter, såsom: budgetens och redogörelsernas genomseende; förvaltandet av kyrkans egendom, institutioner och byggnader, ävensom bestämmelser angående dess användande samt kontroll; ordnandet av församlingens fattig- och sjukvård; kontrollen över ordningen i kyrkan och kyrkans institutioner och isynnerhet däröver, att kyrkobyggnaderna icke användas för sådana ändamål, som icke överensstämma med dess uppgift; förslag angående val av psäst och klockare; sörjandet för kyrkoämbetsmännens underhåll; stadfästandet av den av styrelsen sammansatta förteckningen över de röstberättigade församlingsmedlemmarna samt tillsyn, att i den allmänna stämman ej sådana få deltaga, som därtill sakna rätt; allmänna stämmans sammanställande och uppställandet av dagordning m. m. Förutom dessa yttre uppgifter är det rådets högsta pligt, att bistå prästen vid uppbyggandet av församlingens tro och moral samt befrämja församlingens verksamhet.

A n m ä r k n i n g: För kommersiella ändamål kan rådet grunda kommissioner, för vilkas verksamhet det är ansvarigt. Till medlemmar av kommissionen kunna även vanliga församlingsmedlemmar kallas.

§ 13. Rådet sammankallas av dess styrelse efter behov, men icke mindre än 4 gånger årligen. Beslut fattas med enkel röstpluralitet; vid lika röstantal är ordförandens röst avgörande, vid valen i sådant fall lottdragning. Av rådet företagna val äro slutna. Mötet är beslutfört om minst hälften av medlemmarna äro närvarande. Rådets beslut kan under loppet av två veckor överklagas hos konsistoriet.

§ 14. Styrelsen består av ordföranden, hans biträde, sekreteraren och kassaförvaltaren, som rådet väljer bland sina medlemmar. Dessutom kunna efter behov ännu två medlemmar väljas, vilkas ämbeten bestämmas av rådet. Pastorn är

styrelsemedlem. I församlingar med flera „bikt-kretsar“ äro pastorerna i tur och ordning styrelsemedlemmar — en varje år. Styrelsen är beslutfört om 3 medlemmar äro närvarande, däribland ordföranden eller hans biträde. Styrelsens ordförande är samtidigt även rådets ordförande.

§ 15. Styrelsen är församlingens yttre representant. Den är rådets verkställande organ och församlingens sakkörare i regeringens ämbetsverk och domstolen. Det åligger styrelsen, att förbereda ärenden, som föreligga rådets beslut, att föra nödiga böcker, att utnämna kyrkotjänare och annat, som rådet ger i uppdrag.

§ 16. Genom utgivandet av ovanstående lag träda hithörande ev.-lutherska kyrkolagsförordningar och alla enskilda gillade kyrko- och församlingsstadganden ur sin kraft. De förra kyrkonkonventen, råden, kollegierna, kyrkopatronerna och kyrkoföreståndare ämbeten samt högre föreståndare avskaffas. Kyrkoföreståndarna överlämnas de hos dem befintliga kyrko- och församlings tillhörigheterna samt brevsamlingarna till råden, de högre föreståndarna till konsistoriet.

Premiärminister: K. Päts.

Inrikesminister: A. Peet.

T. R. st. företr. sakkörare: Th. Käärik.

Prenumerera på

KUSTBON,

Estlands svenskarnes egen tidning, som utkommer en gång i veckan.

Prenumerationen å tidningen sker hos redaktionen, Riddaregatan 3, Reval, i bygderna hos ombudsmännen och i Sverige hos skriftställare J. Blees, David Bagaresgatan 10, Stockholm.

Priset på „Kustbon“ är i Estland och Finland Mk. 1:50 pr månad i Sverige Kr. 0:75 pr månad, postarvodet i båda fallen inberäknat. De som redan betalt Mk. 4:50 få tidningen till den 1 augusti 1919.

Sprid tidningen, samla prenumeranter, sälj lösnummer.

Redaktionen.

